روزنامه شرق

ولادت حضرت مسیح(ع) را تبریک می‌گوییم

شنبه ۴ دی ۱۴۰۰ • ۲۰ جمادی‌الاول ۱۴۴۳ • ۲۵ دسامبر ۲۰۲۱

سال نوزدهم • شماره ۴۱۷۸ • ۱۲ صفحه • ۷۰۰۰ تومان

رئیس سابق سازمان انرژی اتمی مطرح کرد

ریشه مهاجرت نخبگان

گروه سیاست: علی‌اکبر صالحی رئیس سابق سازمان انرژی اتمی با اشاره به اینکه مهاجرت نخبگان یکی از مشکلات کشور ماست، گفت: ببینیم چرا این اتفاق افتاده و علاجش کنیم. یک جوانی که دکترا گرفته می‌بیند نمی‌تواند اینجا امکاناتش را فراهم کند...

صفحه ۳

حمید انصاری:

نامه مخالفت آیت‌الله پسندیده با امام جعلی است

گروه سیاست: حمید انصاری در مقاله‌ای مفصل همراه با مستنداتی که برای نخستین‌بار منتشر می‌شوند، تأکید کرد: نامه منتسب به آیت‌الله پسندیده مورخ ۲۵ شوال ۱۴۰۳ که در فضای مجازی نشر داده‌اند دروغ و جعلی است...

صفحه ۳

تیترها

اقتصاد سیاسی از تریبون نماز

صفحه ۵

همه آجودان‌های رؤسای جمهور

صفحه ۳

جنجال جدیدی در راه است؟

صفحه ۱۱

پرده‌برداری از روابط پنهانی ریاض با رقیب واشنگتن

صفحه ۸

محسن هاشمی‌رفسنجانی

سخنی با رئیس مجلس جناب آقای قالیباف

چند روز پیش که سخنان جنابعالی با سفرا که بخشی از آن مربوط به تلاش شما برای توسعه مترو بود، منتشر شد، من را بر آن داشت تا چند کلمه‌ای بنویسم؛ ولی شرایط سیاسی و مشکلات ناشی از تحریم و سوابق مثبت همکاری با شما و البته حرمت ریاست مجلسی من را بازداشت. با انتشار پیش‌نویس بودجه ۱۴۰۱ دولت و اعتراض اعضای شورای شهر ششم به بخش مربوط به حمل‌ونقل عمومی، چه مترو و چه اتوبوس و البته تصادف در خط ۵ مترو که در طول ۲۳ سال بهره‌برداری بی‌سابقه بود، لزوم این مکتوب سرگشاده را دوچندان کرد؛ چراکه فرصت تا تصویب بودجه کم است و لزوم حرکت حمایتی جدی از طرف شما را می‌طلبد. مستحضرید که آیت‌الله هاشمی‌رفسنجانی در کسوت ریاست مجلس و رئیس مجمع نمایندگان تهران که هم‌اکنون هر دو موقعیت در اختیار جنابعالی است، به بازدید مکرر مترویی رفت که توسط دلواپسان آن زمان به ساخت آن پایان داده شده بود. با پیگیری‌های مجدانه او ازجمله خطبه نماز جمعه سال ۶۳، شرکت در جلسه هیئت دولت سال ۶۴ و جلسات پیاپی با مقامات دولت و بانک‌ها پروژه ساخت مترو در سال ۶۵ دوباره در اوج جنگ تحمیلی فعال شد. خود در کسوت ریاست‌جمهوری از آن حمایت جدی‌تری کرد، به صورتی که در طول دوران سازندگی و اصلاحات مجموعا ۱.۵ میلیارد دلار و ۲۵۰ میلیارد تومان به آن اختصاص داده شده بود که حدود ۷۰۰ واگن برای آن تأمین شد. طبیعتا در این شرایط سخت اقتصادی که موجب مشکلات معیشتی و نارضایتی عمومی مردم نسبت به تأمین‌نشدن نیازهای اولیه زندگی خود شده است، انتظار افکار عمومی از مسئولان پاسخ‌گویی نسبت به مشکلات و پذیرش مسئولیت کمبودها یا حداقل سکوت است و اینکه مسئولی تمام مشکلات و کمبودها را متوجه دیگران کرده و موفقیت‌ها را ناشی از عملکرد خود بداند، طبیعتا از نظر افکار عمومی پذیرفته نیست. همان‌گونه که سفیدنمایی کارنامه خود ناپسند است، سیاه‌نمایی عملکرد دیگران هم اخلاقی نیست و ازاین‌رو توصیه مداوم آشکار و پنهان من به همکارانم در شورای شهر تهران در دوره گذشته این بود که عملکرد مدیریت شهری در دوره جناب‌عالی با دیده انصاف مورد بررسی و نقد قرار گیرد و در کنار پیگیری تخلفات، دستاوردها نیز مورد توجه قرار گیرد. پروژه متروی تهران با همه نقاط قوت و ضعف‌هایش حاصل عملکرد مسئولان جمهوری اسلامی در چهار دهه گذشته است و نمی‌توان نقاط مثبت را به حساب یک نفر و کاستی‌ها را به حساب دیگران گذاشت، حتی اگر بخواهیم نقش آیت‌الله هاشمی‌رفسنجانی را در فعال‌کردن متروی تهران در اوج جنگ و بدون بودجه دولتی و همچنین پیشرفت این پروژه در دولت سازندگی را نادیده بگیریم، نمی‌توانیم کمک‌ها و اقدامات مثبت دولت‌های آقایان خاتمی و احمدی‌نژاد و مدیریت‌های شهری پیشین تهران را انکار کنیم.

ادامه در صفحه ۲

دولت هنوز نتوانسته گرانی‌ها را مهار کند

مردم غافلگیر می‌شوند یا رئیس جمهور؟

صفحه ۲

عکس: مرضیه سلیمانی، ایرنا

اختلاف تهران و واشنگتن مسئله داخلی عراق است

بغداد متقاضی مذاکره مستقیم تهران - واشنگتن

فؤاد حسین: آمریکا در انتقال مرحوم ایرلو به ایران همکاری کرد

صفحه ۴

یادداشت

حمایت از بورس؛ چرا و چگونه؟

ناصر ذاکری
کارشناس اقتصادی

رکود نگران‌کننده‌ای که ماه‌هاست بر بورس اوراق بهادار کشور سایه افکنده، این انتظار عمومی را دامن زده که دولت باید برنامه‌ای برای حمایت از بورس و بازگرداندن آن به مدار رونق تدوین و اجرا کند. وعده‌های گاه و بی‌گاه دولتمردان نیز موجب پررنگ‌شدن این خواسته شده است؛ ازجمله سخنان اخیر وزیر امور اقتصادی و دارایی درمورد تصمیماتی که ستاد اقتصادی دولت برای حمایت از بورس گرفته است، نیز در همین راستا درخورتوجه است. وقتی سخن از حمایت از بورس به میان می‌آید، به طور منطقی دو سؤال بنیادین ذهن تحلیلگران را مشغول خود می‌کند: چرا باید از بورس حمایت کرد؟ و اگر بناست حمایتی صورت بگیرد، این حمایت چگونه باید باشد؟ سؤال اول با این پیش‌فرض درست مطرح می‌شود که توان و ظرفیت حمایتی دولت محدود است. در چنین موقعیتی بورس از چه اولویتی نسبت به سایر حوزه‌ها برخوردار است که بخشی از این توان حمایتی مصروف آن بشود؟ در پاسخ باید گفت بورس ویترین اقتصاد ملی است. حاکمیت رکود در بورس و خالی‌بودن این بازار مهم از رونق و پویایی علامت بدی را به همه فعالان اقتصادی می‌فرستد و شرکای بالفعل و بالقوه اقتصاد کشور را متوجه این نکته کلیدی می‌کند که آینده روشنی پیش‌روی اقتصاد نیست...

ادامه در صفحه ۴

یادداشت

ایران-آذربایجان؛ گذر از تنش‌ها به سوی همکاری

ولی کالجی*

روابط ایران و جمهوری آذربایجان در شهریور و مهر سال جاری بنا به دلایل مختلفی سطح بالایی از تنش را تجربه کرد. وضع عوارض ۱۳۰ دلاری برای کامیون‌های ایرانی در مسیر گوریس- قاپان، توقیف و بازداشت رانندگان ایرانی در این مسیر ترانزیتی، اعتراض و واکنش باکو به مانور نیروهای مسلح ایران در مرزهای شمال غربی کشورمان در مجاورت مرزهای ایران و جمهوری آذربایجان و طرح اتهام مشارکت ایران و ارمنستان در قاچاق مواد مخدر از منطقه قره‌باغ از سوی الهام علی‌اف، رئیس‌جمهور آذربایجان در اجلاس سران جامعه کشورهای مستقل مشترک‌المنافع (سی‌آی‌اس) از جمله مواردی بود که افزایش تنش و اختلاف بین تهران و باکو را به‌دنبال داشت؛ اما از اوایل آبان و متعاقب چند دیدار بین مقامات ارشد دو کشور به‌تدریج از سطح تنش بین دو کشور همسایه کاسته شد که سفر شاهین مصطفی‌اف، معاون نخست‌وزیر جمهوری آذربایجان و رئیس آذری کمیسیون مشترک اقتصادی ایران و جمهوری آذربایجان به تهران در اول آذر ۱۴۰۰، دیدار ابراهیم رئیسی و الهام علی‌اف در حاشیه پانزدهمین اجلاس سران سازمان همکاری‌های اقتصادی (اکو) در عشق‌آباد ترکمنستان در هفتم آذر ۱۴۰۰ و سفر حسین امیرعبداللهیان، وزیر امور خارجه ایران، به باکو در دوم دی ۱۴۰۰ از مهم‌ترین تحرکات دیپلماتیک دو کشور برای مدیریت تنش‌ها و بهبود روابط تهران-باکو به شمار می‌رود. در تحلیل و ارزیابی آنچه در چند ماه اخیر در روابط ایران و جمهوری آذربایجان گذشته و نیز دلایل دو کشور برای مدیریت تنش‌ها و بهبود روابط، نکات و ملاحظات زیر شایان توجه است:

۱- برگزاری مانور گسترده نیروهای مسلح ایران در مرزهای شمال غربی ایران به‌روشنی خطوط قرمز و ملاحظات منافع و امنیت ملی ایران را در رابطه با عدم تغییر مرزهای بین‌المللی در منطقه قفقاز به‌ویژه عدم انسداد و تهدید مرز مشترک ایران و ارمنستان به‌واسطه ایجاد کریدور یا دالان زنگه‌زور بین جمهوری آذربایجان و منطقه برونگانِ نخجوان، عدم تغییر ژئوپلیتیک منطقه قفقاز و حضور نیروهای نیابتی و فرامنطقه‌ای در مجاورت مرزهای ایران از جمله اسرائیل و گروه‌های تروریستی و تکفیری را به کشورهای منطقه از جمله جمهوری آذربایجان منتقل کرد. در موضوع بروز مشکلات برای ترانزیت ایران در مسیر گوریس- قاپان در تابستان ۱۴۰۰ نیز دولت آذربایجان با این استدلال که بعد از جنگ دوم قره‌باغ و بازگشت مناطق پیرامونی قره‌باغ به حاکمیت جمهوری آذربایجان، بخشی از مسیر ۲۱ کیلومتری جاده گوریس- قاپان در ارمنستان از خاک جمهوری آذربایجان عبور می‌کند، خواستار دریافت عوارض ۱۳۰ دلاری برای کامیون‌های عبوری ایران شده بود و به بازداشت رانندگان ایرانی نیز منجر شد، دولت ایران به فاصله زمانی کوتاهی اقدام به تعریف دو مسیر زمینی و دریایی جایگزین کرد تا ترانزیت ایران به ارمنستان و گرجستان و نیز روسیه و اتحادیه اقتصادی اوراسیا دچار وقفه و اختلال نشود.

ادامه در صفحه ۴

یادداشت

متافقه در مقابل متاورس

سیدجمال هادیان‌طبائی‌زواره

حتما شما هم شنیده‌اید که مارک زاکربرگ، مدیر فیس‌بوک، پروژه رؤیایی خود با عنوان «متاورس» را به زودی محقق می‌کند. متاورس تحول جدیدی است که حتی تصور آن هم دشوار است. این پروژه بر اساس واقعیت مجازی شکل گرفته است و به کاربر امکان می‌دهد که پا در فضای مجازی گذارد. اگر تاکنون فقط کاربر فضای مجازی بوده‌اید و با کامپیوتر، تبلت یا موبایل و از طریق نمایشگر از فضای مجازی استفاده می‌کرده‌اید، اینک به مدد فناوری واقعیت مجازی خودتان وارد فضای مجازی می‌شوید و از نزدیک همه‌چیز را لمس می‌کنید. آینده متاورس به فناوری‌های واقعیت‌افزوده (AR) و واقعیت مجازی (VR) گره خورده است. واقعیت مجازی همیشه به یک هدست نیاز دارد. کاربران با پوشیدن این هدست در قالب یک شخصیت وارد فضای مجازی می‌شوند و دنیای اطراف خود را به شکلی متفاوت تجربه می‌کنند. این پدیده چنان شگفت‌انگیز است که به شما اجازه می‌دهد بَدلی سه‌بعدی از خودتان با عنوان «آواتار» بسازید و وارد فضای مجازی کنید تا بر اساس امیال، آرزوها و افکار شما عمل کند. در حقیقت آواتار شما شناسه شما در متاورس است.

ادامه در صفحه ۲

سرمقاله

غیاب مردم در مذاکرات وین

احمد غلامی . سردبیر

اینک بیش از هر زمان دیگر باید حسرت انتخابات پرشور ازدست‌رفته ۱۴۰۰ را خورد. انتخاباتی که نه مستقیم بلکه غیرمستقیم و نامحسوس می‌توانست ایران و «برجام» را در مذاکرات وین در موقعیت برتر قرار دهد. بدیهی است هم آمریکا و هم اروپا بیش از آنکه به وضعیت دموکراتیک کشورها توجه داشته باشند، به منافع حداکثری خود و بده‌بستان‌های رایج در این مذاکرات طولانی چشم دوخته‌اند. بر کسی پوشیده نیست که رئیس‌جمهور برگزیده و به‌تبع آن تیم مذاکره‌کننده اگر از پشتیبانی مردمی قوی‌تری برخوردار بودند، با صلابت و اعتمادبه‌نفس بیشتری در مسیر مذاکرات گام برمی‌داشتند. بگذریم از اینکه تیم مذاکره‌کننده، از مخالفان همیشگی برجام بوده‌اند و اینک در موقعیت متضادی قرار دارند و ناگزیرند از منافع ملی و مردم دفاع کنند. یقینا فشاری که روی آنان است بیشتر از دولت قبلی است؛ چراکه طرف‌های مذاکره می‌دانند این تیم علی‌رغم میل باطنی‌اش تن به مذاکره داده است و مهم‌تر از همه اینکه باید با دستاوردهای ملموس و قابل دفاع از این مذاکرات به کشورش بازگردد. این عوامل و افزون بر آن به‌دست‌آوردن امتیازات بیشتر در مذاکرات، تعادل روحی و روانی مذاکره‌کنندگان را بر هم خواهد زد و دست بر قضا هرچقدر این مذاکرات طولانی‌تر شود، فشارهای اقتصادی به دلیل تورم افزایش یافته و ایران در وضعیتی نامطمئن‌تر قرار خواهد گرفت. اگرچه مذاکره‌کنندگان به دلیل رویه‌های سیاسی‌شان به شتاب غیرضرور تن نخواهند داد، اما کش‌دارشدن مذاکرات هم به نفع آنان نیست. آنچه تیم مذاکره‌کننده را آشفته می‌کند اقدامی سریع در نهایت دقت است؛ کاری که معمولا خاصه در مذاکرات کار دشواری است، زیرا طرف‌های مقابل از نقاط ضعف و قوت آنان باخبر است. اگر در انتخابات ۱۴۰۰ مردم به میدان می‌آمدند و دولت رئیسی برآمده از آرای حداکثری مردم بود، اکنون دولت در این مذاکرات به هر نتیجه‌ای می‌رسید مردم از آن حمایت می‌کردند خاصه اینکه ادامه تحریم‌ها آنان را در موقعیتی شکننده‌تر از قبل قرار داده است. در این میان مجلس حداقلی نیز نمی‌تواند نقطه اتکایی باشد؛ آن هم مجلسی که پیش از این به صورت نمادین سند برجام را به آتش کشیده است. اکنون شرایطی به وجود آمده که اصولگرایان با تضادها و تناقض‌های خود مواجه شده‌اند و مهم‌تر از همه اینکه عیار سخنانشان نزد مردم سنجیده خواهد شد که تا چه میزان به استکبارستیزی باور داشته‌اند و تا چه میزان این استکبارستیزی و مخالفت با برجام بهانه‌ای برای اهداف داخلی بوده است. دولت سیزدهم ناگزیر است به یک توافق خوب دست یابد. دستیابی به توافق بد، در کوتاه‌مدت انتقادات مردم را برنخواهد انگیخت. آنان بیش از هرچیز منتظرند گرهی از کارشان باز شود. با بازشدن گره کارشان و رونق اقتصادی آنگاه به سراغ دولت سیزدهم و نقد تیم مذاکره‌کننده خواهند رفت. مخالفان اعم از اصلاح‌طلبان، روشنفکران و نخبگان بری از قدرت نیز که همواره از این جناح‌ها به خاطر سنگ‌اندازی در برجام آسیب دیده‌اند، مترصدند ببینند که دولت و تیمش از مذاکرات وین چه ارمغانی برای کشور خواهد آورد. اگر اصلاح‌طلبان به دلیل رقابت‌های سیاسی نتوانند قضاوتی منصفانه داشته باشند، روشنفکران و نخبگان بری از قدرت به یقین در موضع‌گیری‌هایشان منصفانه‌تر عمل خواهند کرد. آنچه همواره دولت‌ها در ایران در مسائل بین‌المللی و منطقه‌ای با آن روبه‌رو بوده‌اند، موقعیت نامطمئن در موضع‌گیری‌هایشان بوده است. آبشخور این وضعیت، گسست بین سیاست داخلی و خارجی بوده است.

ادامه در صفحه ۲

«شرق» برای سال ۱۴۰۱ منتشر می‌کند

سررسید «عصر حرکت»

برای سال ۱۴۰۱ «شرق» این بار با سررسید «عصر حرکت» میزبان مخاطبان خود خواهد بود تا برحسب یک سنت چندساله با دقایق یک روزشمار تداوم حضور در کنار مخاطبانش را تجربه کند. این بار اما سررسید «عصر حرکت» با زبان گویایی زندگی ۵۲ نفر از شهروندان ایرانی را بازگو می‌کند که در سده گذشته هرکدام مبنایی برای یک اتفاق و آغازی برای یک دگرگونی بوده‌اند. «شرق» در روزشمار خود برای ۱۴۰۱ سرنوشت آدم‌هایی را بازخوانی می‌کند که مدرن‌شدن ایران در حوزه‌های مختلف ناشی از تلاش آنان برای «زندگی دیگر» بوده است. عصر حرکت را بخوانید؛ تصویری از تلاش آدم‌هایی است که در ساخت تاریخ معاصر این سرزمین نقش ایفا کرده‌اند.

برای سفارش سررسید «شرق» با شماره‌های زیر تماس بگیرید.

واتس اپ ۰۹۳۵۵۰۷۱۴۸۳ - ۰۲۱-۸۸۹۰۳۵۴۸

خورشید
همیشه از شرق طلوع می‌کند
شبکه شرق، با شما
sharghonline.com | @sharghDaily | @sharghDaily1